

GEHOORD & BIJGEWOOND

ICTeSSH:
open discussie over SSH
in het digitale tijdperk

Lucas van der Meer

SSH-onderzoekers wijzen op de mogelijkheden voor onderzoek op basis van ICT. De toekomst van de wetenschap draait om multidisciplinaire samenwerking en het toepassen van nieuwe technologieën. Met die gedachten vond van 29 juni tot en met 1 juli het event *ICT enhanced Social Sciences and Humanities* plaats. Belanghebbenden kwamen samen voor een open discussie over het veranderende onderzoeksecosysteem op SSH-gebied in het digitale tijdperk.

Wie een belanghebbende is, was breed gedefinieerd: toonaangevende SSH-onderzoekers, computerwetenschappers, informatici, uitgevers, bibliothecarissen, leveranciers van ICT-tools, SSH-besluitvormers. Ook het programma was breed ingestoken: van lezingen over open science (wanneer gaat het nou eindelijk eens doorbreken; waarom is het zo moeilijk om beloning voor negatieve resultaten te krijgen?); big data (kunnen computers zelfstandig betekenis aan gegevens geven?); marktplaatsen om onderzoekstools te delen (bijvoorbeeld die van SSHOC); en hoe de wetenschap bijdraagt aan de *Sustainable Development Goals* van de Verenigde Naties. Vanwege corona vond de conferentie niet in Amsterdam plaats, maar digitaal. Daardoor was er plaats voor alle 457 deelnemers en was deelname kosteloos.

testminis.uns.ac.rs/ictessh2020

SURF lightning talk:
vertrouwelijke data delen

Lucas van der Meer

Bij het delen van vertrouwelijke gegevens komt veel kijken, denk bijvoorbeeld aan: contracten, toegangscontrole, pseudonimisering en veilige computercontainers. Er zijn initiatieven die het delen vergemakkelijken. Tijdens een door SURF georganiseerde *lightning talk* op 23 juni presenteerde een

Tijdens het online event 'Voer voor Psychologen' was prof. dr. Andrea Evers (Universiteit Leiden) een van de gasten bij host dr. Ricarda Braukmann (DANS). Zij lichtte toe hoe datamanagement in een faculteit georganiseerd kan worden. Credits: DANS & LCRDM

aantal van deze initiatieven zichzelf.

Eén van de initiatieven is de CBS Remote Access omgeving, gepresenteerd door Ruurd Schoonhoven (CBS). In deze strikt afgesloten omgeving kunnen onderzoekers (onder voorwaarden) gepseudonimiseerde microdata analyseren. Indien de controle op outputresultaten succesvol is, geeft CBS deze resultaten vrij. Door deze controles heeft de data-aanbieder zekerheid dat er geen onbedoelde data naar buiten lekt, en kan de onderzoeker toch een analyse uitvoeren op vertrouwelijke data. Ananya Choudhury (Maastrou) presenteerde een andere aanpak: de *Personal Health Train*. Een onderzoeker ontwikkelt een algoritme (in deze analogie: een trein) die elke belanghebbende (*station*) bezoekt, de data op locatie analyseert en met de resultaten, maar zonder de data, naar het volgende station gaat. Leon Gommans (UvA/Air France KLM Group) besprak een prototype van de *Digital Data Marketplace*, waarin data scientists algoritmes kunnen indienen op datasets van meerdere eigenaren. Slimme contracten beheren het uitzetten van gefedereerde leerprocessen. Ten slotte presenteerde

Freek Dijkstra (SURF) de *Data Exchange*. Hiermee kan een onderzoeker een data-aanbieder vragen een analyse te doen op een dataset. Na goedkeuring wordt de analyse in een beveiligde omgeving uitgevoerd, zodat er geen data lekken. Na afloop kan de data-aanbieder het resultaat bekijken voordat besloten wordt of dit vrijgegeven wordt aan de onderzoeker.

surf.nl

Data-event voor psychologen smaakt naar meer
Margriet Miedema (LCRDM)

Henk Wals, directeur van DANS, is in zijn openingswoorden duidelijk over DANS en de rationale achter deze middag: samen de kwaliteit van onderzoek verbeteren door hergebruik van data te faciliteren. In zijn keynote haakte prof. dr. Jelte Wicherts hierop aan: de randvoorwaarden voor wetenschappelijke publicaties en van onderzoeksfinanciers stimuleren de groei in het aantal open datasets. Steeds meer psychologen adopteren de Open Science praktijk door het delen van hun onderzoeksplannen en data. In de afsluitende *keynote* lichtte prof. dr. Andrea Evers toe hoe datamanagement in een faculteit georganiseerd kan

zijn. Zij pleit voor verantwoorde onderzoekspraktijken, omdat het essentieel is om de impact en kwaliteit van onderzoek te garanderen. In Open Science is samenwerken het sleutelwoord, voor vertrouwen in elkaar en in elkaars onderzoek. De drie workshops tussen de keynotes in waren concreet: ODISSEI biedt bijvoorbeeld het LISS panel en toegang tot data van onder andere het CBS. De workshop over GDPR en AV-middelen liet zien hoe de GDPR onderzoek complex maakt, maar hulp van een *Data Protection Officer* en een Ethische Commissie een juist verloop kan faciliteren. De derde workshop richtte zich op onderzoekers die werken met fMRI data en gaf praktische tips voor het delen van data en open code. Een online bijeenkomst blijkt een goede manier, zelfs met kleine haperingen, om in korte tijd zinnige informatie en inspiratie op te doen. De video's, presentaties en andere interessante downloads staan op de website van DANS. Daartussen ook de presentatie van Jacob Jolij, die helaas vanwege ziekte zijn workshop niet kon verzorgen. Dit smaakt naar meer.

dans.knaw.nl/nl/actueel/agenda/voer-voor-psychologen

Samenwerking Universiteit van Nederland, Stichting Open Spraaktechnologie en Nederlandse Taalunie

ASR zorgt voor ondertiteling online colleges

Op de website universiteittvannederland.nl staan korte colleges van Nederlandse wetenschappers. In samenwerking met Stichting Open Spraaktechnologie voorziet de Nederlandse Taalunie vijftig van deze video-opnames via automatische spraakherkenning van ondertiteling.

Doel hiervan is de filmpjes beschikbaar te ma-

ken voor het onderwijs Nederlands als Vreemde Taal (NVT) en voor dove en slechthorende gebruikers van het Nederlands. Recent bleek uit een inventarisatie van de Nederlandse Taalunie dat er in het NVT-onderwijs veel behoefte is aan hoogwaardige Nederlandstalige filmpjes met ondertiteling.

Nadat de automatisch gegenereerde transcripties

handmatig zijn gecorrigeerd, worden deze gebruikt om het systeem te verbeteren en om synchroon te laten lopen met de spraak in het opgenomen college. De ondertitelde filmpjes komen in de toekomst waarschijnlijk ook via het Instituut voor Nederlandse Taal beschikbaar. (ER)

universiteittvannederland.nl

AGENDA

Door het coronavirus worden evenementen geannuleerd of online georganiseerd. Raadpleeg de websites van organisatoren voor actuele informatie.

19 - 20 oktober • Online
EOSC Symposium 2020

Conferentie over de laatste stappen naar de eerste versie van een *European Open Science Cloud*. eoscsecretariat.eu/events/eosc-symposium-2020

20 - 24 oktober • Dublin
i-Society 2020

Internationale conferentie over *the information society*. i-society.eu

21 - 24 oktober • Beijing
iPRES

Jaarlijkse conferentie over digitale preservatie is verplaatst naar 2021 ipres2020.cn/dct/page/1

22 oktober - 1 november • online
ASIS&T 2020 Annual Meeting

Het thema dit jaar is *Information for a Sustainable World: Addressing Society's Grand Challenges*. assist.org/am20

27 oktober • online

Webinar Digitale Transformatie

Webinar georganiseerd door de interessegroep Digitale transformatie naar aanleiding van het boek *Digitale trends*. knvi.nl/agenda

4 - 6 november • Wenen

Conference on Cultural Heritage and New Technologies

Jaarlijkse conferentie over cultureel wereldwijd en de laatste technologische ontwikkelingen. chnt.at

5 november • wereldwijd

World Digital Preservation Day

Het thema dit jaar is *At-Risk Digital Materials*. dpconline.org/events/world-digital-preservation-day

9 - 12 november • online

RDA 16th Plenary Meeting

Het thema is *Knowledge Ecology*. rd-alliance.org/node/66206

18 november • online

RDNL Nederlandse Dataprijs

RDNL reikt iedere twee jaar de Nederlandse Dataprijs uit aan een onderzoeker of onderzoeksgroep die onderzoeksdata beschikbaar heeft gesteld. researchdata.nl/diensten/dataprijs

1 - 2 december • online

EDDI20

De 12e jaarlijkse Europese DDI-gebruikers conferentie. eddi20.sciencesconf.org

30 januari • Utrecht

CLIN30

Computational Linguistics in the Netherlands. clin30.sites.uu.nl

OVERNEMEN ARTIKELLEN

Wilt u een artikel uit dit blad overnemen? Dat mag altijd, maar vermeld wel de bron (E-data & Research) en de naam van de auteur van het artikel. Neem ook contact op met de hoofdredacteur (zie colofon) om door te geven waar artikelen geplaatst worden.

COLOFON Uitgever: E-data & Research. Redactieadres: Anna van Saksenlaan 51, 2593 HW Den Haag, 070-3494450, edata@dans.knaw.nl, edata.nl.

Hoofd-/eindredacteur: Heidi Berkhout. Redactie: Steven Claeyssens, Evi de Cock, Maarten Heerlien, Mathilde Jansen, Lucas van der Meer, Erica Renckens, Marion Wittenberg. Redactiesecretariaat: Lucas Pasteuning. Aan dit nummer werkten mee: Valentijn Gilissen, Marjan Grootveld, Karin Hagoort, Margriet Miedema, Iris Muste, Marcel Ras, Steamwork Graphics. Opmaak: Colette Sloots, Haarlem. Productie: Amsterdam University Press. Druk: Ten Brink, Meppel. Webmaster: Sonja Duijkers

Oplage: 5200 papier, 5000 digitaal. ISSN: 1872-0374. We hebben getracht alle belanghebbenden met betrekking tot het gebruikte beeldmateriaal te benaderen. Degenen die menen rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot ons wenden. Toezending papieren en/of digitale versie is kosteloos aan relaties van de stakeholders en studenten in de alfa- en gammaringen. E-data & Research liever (tijdelijk) op een ander adres ontvangen? Geef wijzigingen aan ons door via edata@dans.knaw.nl.